

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ : ผลของโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก” มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระหว่างการได้รับการฝึกอบรม จำนวน 495 คน (ข้อมูลจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 เชียงใหม่ ณ วันที่ 29 ธันวาคม 2555)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มประชากรที่ยินยอมและมีความสมัครใจในการทำแบบวัดจิตสาธารณะเท่านั้น ซึ่งมีจำนวน 341 คน คิดเป็นร้อยละ 68.88

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 60 คน ซึ่งมีระดับจิตสาธารณะโดยเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00-2.99 (จากคะแนนเต็ม 6) ซึ่งจัดเป็นเกณฑ์เฉลี่ยในระดับต่ำ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553:121) โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

หมายเหตุ พฤติกรรมจิตสาธารณะ คะแนนเต็ม 6 มีเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนดังนี้

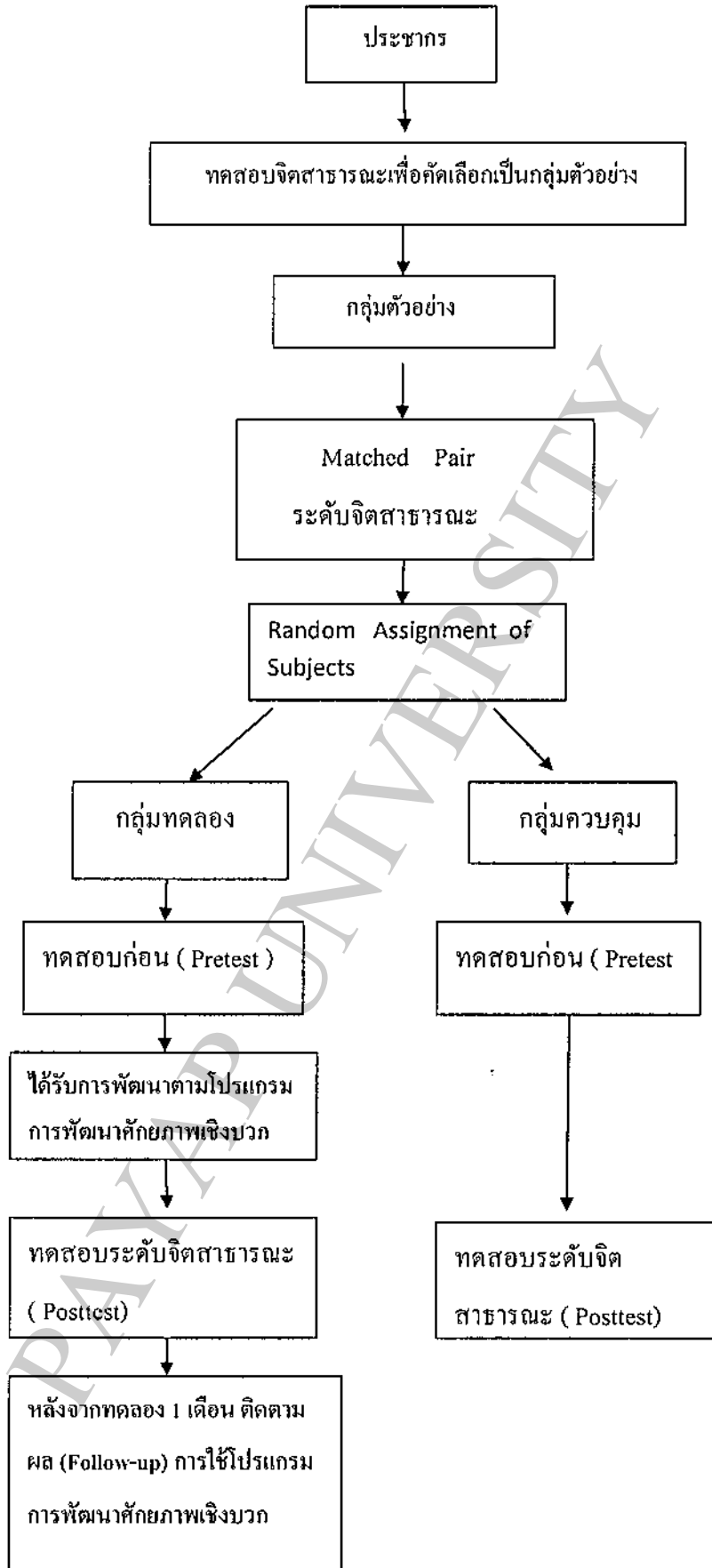
คะแนนเฉลี่ยที่มีค่าระหว่าง	1.00 – 1.99	หมายถึง อยู่ในระดับต่ำที่สุด
คะแนนเฉลี่ยที่มีค่าระหว่าง	2.00 – 2.99	หมายถึง อยู่ในระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ยที่มีค่าระหว่าง	3.00 – 3.99	หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยที่มีค่าระหว่าง	4.00 – 4.99	หมายถึง อยู่ในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ยที่มีค่าระหว่าง	5.00 – 6.00	หมายถึง อยู่ในระดับสูงที่สุด

3.2 ขั้นตอนการวิจัย

ในกระบวนการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ คือ

1. ทำการวัดระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนกลุ่มประชากรทั้งหมด
2. ทำการตรวจและประมวลผลข้อมูลจากคะแนนเป็นคะแนนเฉลี่ย
3. จัดเรียงคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน จากต่ำสุดไปสูงสุด
4. คัดเลือกเฉพาะเด็กและเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตั้งแต่ระดับ 1.00 -2.99 ซึ่งเป็นเกณฑ์ระดับต่ำและต่ำที่สุดควรปรับปรุง
5. ทำการจับคู่ (Match – paired Method) และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ทีละคู่ เพื่อให้ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะใกล้เคียงกัน
6. ทำการทดสอบก่อนอีกครั้งหนึ่ง (Re – Pretest) ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมเพื่อความมั่นใจว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน
7. เด็กและเยาวชนกลุ่มทดลองจะได้รับการพัฒนาตาม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก ที่ผู้วิจัยได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ส่วนกลุ่มควบคุมทำกิจกรรมอย่างอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง
8. ทำการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะเด็กและเยาวชนทั้ง 2 กลุ่ม (Posttest) ภายหลังจากทำการทดลองเฉพาะกลุ่มทดลองแล้ว
9. ทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ก่อนและหลัง การเข้าร่วมโปรแกรม สำหรับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
10. เมื่อเวลาผ่านไป 1 เดือน ทำการติดตามผล เพื่อดูว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะยังมีความคงทนอยู่หรือไม่

ดังแสดงให้เห็นตามแผนภาพขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

แผนภาพ 2 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.3 วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นเตรียมการ

1. ทำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพถึงอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 เชียงใหม่

2. เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว คณะผู้วิจัย ได้ประสานกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อวางแผนในการเก็บข้อมูลในกลุ่มประชากร เพื่อวัตถุประสงค์พฤติกรรมจิตสาธาณะของกลุ่มประชากร แล้วทำการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. ในการเก็บข้อมูลการทดลอง ผู้วิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยได้ทำหนังสือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ถึงผู้อำนวยการทหารบกเพื่อขออนุญาตใช้สถานที่ คือกองบัญชาการกองพลรบทหารบกที่7 อาคารกองทัพไทย อ.แม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

2) ผู้วิจัยทำการฝึกอบรมผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อทำการฝึกอบรมให้กับกลุ่มทดลองในแนวทางเดียวกัน

3) นัดหมายกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้ากลุ่มทดลอง

ขั้นดำเนินการวิจัย

1. ทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนกับเด็กและเยาวชน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อความมั่นใจว่าเด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธาณะไม่แตกต่างกัน

2. ในการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยการใช้โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกเฉพาะกับเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลอง ซึ่งมีจำนวน 13 กิจกรรม โดยใช้เวลาในการทดลอง 3 วัน แต่ละวันห่างกัน 1 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมให้ทำกิจกรรมอย่างอื่นตามปกติ

3. หลังจากทดลองกับเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลองตามโปรแกรมการพัฒนาแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ (Posttest) กับทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามสมมติฐานการวิจัย

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีทั้งหมด 4 ชนิด คือ แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ชุดฝึกอบรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก ผู้วิจัย ปรับปรุงจาก นงนภัส พันธุ์พลกฤต (2555) แบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกิจกรรม และแบบประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชน โดยครูที่ปรึกษา/ครูช่าง หรือครูผู้สอน /พ่อบ้านผู้ดูแลเด็กและเยาวชนประจำหอพัก

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยประมวลเอกสาร งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. ทำการกำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. กำหนดรูปแบบและสัดส่วนของข้อคำถาม แล้วทำการสร้างข้อคำถามตามรูปแบบที่กำหนดไว้
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณา (ภาคผนวก ข)
5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) หรือ IOC
6. ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ไว้ ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามข้อนั้นมี ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ถ้ามีค่าน้อยกว่านี้หรือมีค่าติดลบจะขาดความตรง (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2549 : 261) หลังจากนั้นจะปรับปรุงแบบวัดก่อนนำไปทดลองใช้
7. นำแบบวัดที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กและเยาวชนในสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน
8. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ จะนำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
  - 8.1 การวิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ (Item analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามนั้น (Item – total correlation) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับคะแนนรวม เป็นบวกและมีค่าตั้งแต่ 0.20ขึ้นไป (ทวีรัตน์ พวงรัตน์, 2538 : 118) โดยนำไปใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริง
  - 8.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัด ด้วยวิธีการหาค่าความสอดคล้องภายในด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความเชื่อมั่น ซึ่ง Garrett ได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้ คือ (เกียรติสุดา ศรีสุข, 2549 : 153)

0.00 – 0.20	แสดงว่า มีความเชื่อมั่นต่ำมาก
0.21 - 0.40	แสดงว่า มีความเชื่อมั่นต่ำ
0.41 – 0.70	แสดงว่า มีความเชื่อมั่นปานกลาง
0.71 – 1.00	แสดงว่า มีความเชื่อมั่นสูง

9. ปรับปรุงแบบวัดจากฉบับทดลอง มาเป็นแบบวัดฉบับที่ใช้จริง จากนั้นได้ดำเนินการจัดพิมพ์และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้

จากการวิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อและการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ พบว่า แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .404 -.699 (ภาคผนวก ค) และจากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach พบว่า แบบวัดชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .841 ($\alpha = .841$) แสดงให้เห็นว่า แบบวัดชุดนี้เป็นแบบวัดที่มีคุณภาพสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ เช่น อายุ ระดับการศึกษา ข้อหาเกี่ยวกับคดี ประสบการณ์ในการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น เป็นต้น ตอนที่ 2 เป็นการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน มีจำนวน 20 ข้อ

รูปแบบของแบบวัด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงที่สุด

วิธีการให้คะแนนและให้ความหมายคะแนน		สำหรับข้อความทางบวกที่ผู้ตอบ
จริงที่สุด	กำหนดให้	6 คะแนน
จริง	กำหนดให้	5 คะแนน
ค่อนข้างจริง	กำหนดให้	4 คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	กำหนดให้	3 คะแนน
ไม่จริง	กำหนดให้	2 คะแนน
ไม่จริงที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

สำหรับข้อคำถามทางลบ จะได้คะแนนในทางตรงกันข้าม

การแปลความหมายคะแนน การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนน
(บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

คะแนนเฉลี่ย	ระดับจิตสาธารณะ
5.00 – 6.00	สูงที่สุด
4.00 – 4.99	สูง
3.00 – 3.99	ปานกลาง
2.00 – 2.99	ต่ำ
1.00 – 1.99	ต่ำที่สุด

2. ชุดฝึก / โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ในการส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ผู้วิจัยได้นำโมเดลการพัฒนาจิตสาธารณะเรื่องรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (นงนภัศ พันธุ์พลกฤต, 2555) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด โดยใช้แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก และปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับจิตสาธารณะซึ่งได้จากการศึกษา ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการดำเนินการปรับใช้ชุดฝึก ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้แก่ บัณฑิต บัณฑิตด้านจิตพอเพียง ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญูทดแทนที่เป็นต้น

2.2 ศึกษาแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้ให้ความสำคัญของความเป็นมนุษย์และมองมนุษย์ว่ามีคุณค่า มีความสามารถ มีความต้องการ และมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตน หากบุคคลมีอิสระและเสรีภาพ มนุษย์จะพยายามพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

2.3 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มทางจิตวิทยา ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการจัดโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะเด็กและเยาวชนฯ ดังนี้

ขั้นตอนการจัดโปรแกรมการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะ

การดำเนินการตามโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมในทุกขั้นตอนของโปรแกรม และมีผู้ช่วยผู้วิจัย ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่เรียนวิชาเอกสาขาวิชาจิตวิทยาและเรียนวิชาพลวัตกลุ่ม โดยผู้วิจัยใช้หลักการของการจัดกิจกรรมกลุ่มทางจิตวิทยาและแนวคิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้วยการใช้สติปัญญา (ประภาศรี สีหอำไพ, 2543 ; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553 ; นงนภัส พันธุ์พลฤกษ์, 2555) ได้แก่

1. กลุ่มสัมพันธ์เป็นการสร้างความเข้าใจสมาชิกกลุ่มในแง่ที่เป็นเชิงบวก และการปรับพฤติกรรมความคิดของกลุ่ม
2. การสืบสวน สอบสวน เป็นการใช้วิธีซักถามเพื่อให้ได้คำตอบของผลของการกระทำที่นำไปสู่ความสุข หรือความทุกข์ ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับสังคม
3. การแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้เกิดแนวความคิดในการแก้ปัญหาในเชิงคุณธรรมและจริยธรรมร่วมกับการเล่นเกม
4. เพื่อนำการเล่นเก้มาสู่หลักการของความคิดที่จะทำให้อู่อต่อสู้อแพ้ ซึ่งอาจเกิดผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์สะท้อนกลับมายังตนเอง
5. การใช้สื่อ โสตทัศนูปกรณ์ โดยให้ดูตัวอย่างภาพการแสดงพฤติกรรมเพื่อนำมาวิเคราะห์
6. การจัดค่ายกิจกรรม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสถานการณ์ที่จำเป็น ดังนั้น จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจะใช้แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างปัญญาเป็นแนวทางที่ทำให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสคิดท้้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (นงนภัส พันธุ์พลฤกษ์, 2555)

ขั้นนำ เป็นขั้นตอนในการสร้างบรรยากาศให้เกิดกัลยาณมิตร และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำกลุ่ม ผู้ช่วยผู้นำกลุ่ม และเด็กและเยาวชน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการเริ่มเข้าสู่กิจกรรม โดยได้เตรียมกิจกรรมเพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่บทเรียนไว้ล่วงหน้า

ขั้นดำเนินการ เป็นขั้นตอนในการทำกิจกรรม โดยมีการกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นเกิดกระบวนการคิดอันนำไปสู่การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม รวมถึงให้มีการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และแสดงความรู้สึกร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การสรุปผลตามเป้าหมายที่วางไว้ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออก ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอันทำให้เกิดการเรียนรู้ และได้ลง

มีปฏิบัติการกิจกรรมด้วยตนเอง โดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น ใช้เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด เกม บทบาทสมมติ ทัศนศึกษา กลุ่มย่อย และการอภิปรายกลุ่ม

ขั้นสรุป เป็นขั้นตอนในการสะท้อนผลการปฏิบัติการกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม มีการประมวลความรู้ที่ได้เพื่อนำไปปฏิบัติหรือใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และให้เด็กและเยาวชนได้บันทึกแบบประเมินผลตนเอง แบบประเมินผลกิจกรรม และแบบประเมินผลโครงการ รวมถึงการสังเกตพฤติกรรมในทุกขั้นตอน ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยให้เด็กและเยาวชนร่วมกันสรุปผลของกิจกรรม และแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจะมีการสรุปผลกิจกรรมเพิ่มเติม เด็กและเยาวชนทำการประเมินผลภายหลังการทำกิจกรรม ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนฯ ด้านต่างๆ เพิ่มเติม เช่น ความกระตือรือร้น ความมีวินัยในกระบวนการกลุ่ม ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว ผู้วิจัยนำหลักการจิตวิทยาเชิงบวกและเทคนิคการจัดกิจกรรมกลุ่มแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้วยการใช้สติปัญญา เป็นแนวทางในการดำเนินการ โปรแกรมการพัฒนาฯ เพื่อทำให้เกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป ดังกล่าวข้างต้น

การหาคุณภาพและตรวจสอบคุณภาพของชุดฝึก

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. นำชุดฝึก / คู่มือ / โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก และแบบประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม ให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาของแต่ละกิจกรรม
2. บันทึกคำนำหน้าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน และทำการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) หรือ IOC โดยคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมและแบบประเมินที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละกิจกรรมอยู่ระหว่าง .67 – 1.00 ไว้
3. ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพชุดฝึก / โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก โดยตรวจสอบเกณฑ์ประสิทธิภาพ (E1 / E2) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ เป็น 90/90 โดยที่เกณฑ์ประสิทธิภาพดังกล่าวมีความหมาย และสูตรที่ใช้ คือ (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545)

E1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการดำเนินการดำเนินงานกิจกรรมของนวัตกรรมการเรียนการสอน

$$E1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

$\sum x$ หมายถึง คะแนนรวมของการประเมินผลในทุกหน่วย ทุกบท ทุกชุด ในระหว่างการดำเนินการ ของผู้เรียนทุกคน

A หมายถึง ผลรวมของคะแนนเต็มของแบบประเมินผลทุกหน่วย ทุกบท ทุกชุด ของนวัตกรรมการเรียนการสอน

N หมายถึง จำนวนผู้เรียน

E2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการดำเนินการดำเนินงานกิจกรรมของนวัตกรรมการเรียนการสอน
ใช้สูตร คือ

$$E2 = \frac{\sum y}{B} \times 100$$

$\sum y$ หมายถึง คะแนนรวมของการประเมินหลังดำเนินการเสร็จสิ้นทุกหน่วย ทุกบท ทุกชุด

B หมายถึง คะแนนเต็มของแบบประเมิน หลังการดำเนินการเสร็จสิ้นทุกหน่วย
ทุก บท ทุกชุด

N หมายถึง จำนวนผู้เรียน

ขั้นตอนการตรวจสอบเกณฑ์ประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ที่เรียกว่า แบบเดี่ยว (หนึ่งคน) หรือ 1:1 หมายถึงทดลองใช้นวัตกรรมกับเด็กและเยาวชน 3 คน ที่ประกอบด้วย เก่ง ปานกลาง และอ่อนอย่างละ 1 คน แล้วคำนวณหา E1/E2 แล้วนำมาปรับปรุง

2. ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เรียกว่า แบบกลุ่ม หรือ 1 : 10 หมายถึงทดลองใช้นวัตกรรมกับนักเรียนจำนวน 10 คน ที่ประกอบด้วย เก่ง ปานกลาง และอ่อน คละกันไปในจำนวนเท่าๆ กัน แล้วคำนวณหา E1/E2 แล้วนำผลการวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์ แล้วนำมาปรับปรุง ซึ่งผลการคำนวณได้ค่า E1/E2 เป็น 90/93 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 90/90 ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงในบางกิจกรรม

3. ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการพัฒนา ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริงกับกลุ่มใหญ่ที่เรียกว่า ภาคสนาม จำนวน 30 คน ซึ่งก็คือเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แล้วคำนวณหา E1/E2 แล้วนำผลการวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์ ซึ่งผลการคำนวณ ได้ค่า E1/E2 เป็น 94/95 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 90/90 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดฝึก/โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก และแบบประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ลักษณะของชุดฝึก / โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก

ชุดฝึกอบรม / โปรแกรมพัฒนาฯ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 13 กิจกรรม ใช้เวลาในการฝึกอบรม จำนวน 3 วัน แต่ละวัน ห่างกัน 1 สัปดาห์ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ สร้างความรู้สึกร่าเริงใจ และ ทำ Pretest

กิจกรรมที่ 2 กตัญญูรู้คุณสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 3 จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม

กิจกรรมที่ 4 กตัญญูในจินตนาการ

กิจกรรมที่ 5 ระเบียบวินัยนั้นสำคัญไฉน

กิจกรรมที่ 6 เกะก้นไว้เถิด

กิจกรรมที่ 7 ความรักและความสุขเกิดจากการให้

กิจกรรมที่ 8 ละคร แม่ค้าส้มตำ

กิจกรรมที่ 9 จดหมายจากเด็กชายป๋อง

กิจกรรมที่ 10 การจัดการอารมณ์ของตน

กิจกรรมที่ 11 กินอยู่อย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

กิจกรรมที่ 12 แห่งความประทับใจ

กิจกรรมที่ 13 พิธีปิด ปัจฉินิเทศ และทำ Posttest

วัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมและลักษณะที่ต้องการพัฒนา คณะผู้วิจัยประยุกต์จาก

นงนภัส พันธุ์พลกฤต (2555) ดังแสดงให้เห็นได้จากตาราง 3.1

ตาราง 3.1 วัตถุประสงค์ และลักษณะที่ต้องการพัฒนา ในแต่ละกิจกรรม

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ลักษณะที่ต้องการพัฒนา
1.	ปฐมนิเทศ และสร้าง ความรู้จักกัน	1. เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความ ไว้วางใจต่อกันระหว่างผู้วิจัยซึ่งทำ หน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มการทำกิจกรรม กับเด็กและเยาวชน 2. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และเงื่อนไข หรือข้อตกลงร่วมกัน ในการเข้าร่วม กิจกรรม 3. เพื่อแนะนำตัว และการรู้จักกัน 4. เพื่อชี้แจงกติกาในการเข้าร่วมกลุ่ม	1. เข้าใจวัตถุประสงค์ และข้อตกลงร่วมกัน 2. ความรู้สึกไว้วางใจ 3. รู้จักกัน
2.	กตัญญูรู้คุณสิ่งแวดล้อม	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มซึ่งเป็นเด็กและ เยาวชนเกิดความตระหนักและเห็น ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรู้วิธีการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อม 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ ผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมที่เกิด จากการทำลายสิ่งแวดล้อม	คุณธรรมจริยธรรม ด้าน ความกตัญญู
3.	จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ ความหมายของส่วนตัวและ ส่วนรวม 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึง วิธีการดูแลรักษาของส่วนรวม 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มตระหนักถึง ความสำคัญของส่วนรวมมากกว่า ส่วนตน	คุณธรรมจริยธรรม ด้าน ความกตัญญู และ รับผิดชอบต่อส่วนรวม

4.	กตัญญูในจินตนาการ	เพื่อให้เด็กและเยาวชนฯระลึกถึงบุญคุณของพ่อแม่ หรือผู้ที่มีพระคุณ	คุณธรรมจริยธรรม ด้านความกตัญญู
5.	ระเบียบวินัยนั้นสำคัญไฉน?	1.เพื่อให้เด็กและเยาวชนฯเกิดการเรียนรู้เรื่องความมีระเบียบวินัยในสังคม และความสำคัญของความมีระเบียบวินัยในสังคม 2.เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนฯมีระเบียบวินัย	คุณธรรมจริยธรรม ด้านระเบียบวินัย : เด็กและเยาวชนฯ ตระหนักถึงความมีระเบียบวินัยในสังคม
6.	เกาะกันไว้เถิด	เพื่อให้เด็กและเยาวชนฯรู้จักคุณค่าของการให้ การไม่เห็นแก่ตัว และการเอื้อเพื่อเพื่อนต่อผู้อื่น	ความเอื้อเพื่อเพื่อน : เด็กและเยาวชนฯรู้จักคุณค่าของการให้ การเอื้อเพื่อเพื่อน
7.	ความรัก ความสุข เกิดจากการให้	เพื่อให้เด็กและเยาวชนฯเข้าใจคุณค่าของการให้ การไม่เห็นแก่ตัว ความเอื้อเพื่อเพื่อนช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม	ความเอื้อเพื่อเพื่อน : เด็กและเยาวชนฯรู้จักคุณค่าของความเอื้อเพื่อเพื่อน
8.	ละคร แม่ค้าส้มตำ	เพื่อให้เด็กและเยาวชนฯเข้าใจถึงการกระทำตามบทบาทหน้าที่ตามอาชีพของตนอย่างรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบ : เด็กและเยาวชนฯ เข้าใจและตระหนักในความรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือสังคม
9.	จดหมายจากเด็กชาย ป๋อง	เพื่อให้เด็กและเยาวชนฯเข้าใจถึงการกระทำบทบาทหน้าที่ตามอาชีพของตนอย่างรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบ : เข้าใจบทบาท และ เห็นความสำคัญของความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตามอาชีพของตน

10	การจัดการอารมณ์ของตน	เพื่อให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น มีขั้นตอนการแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และจัดการอารมณ์	ความฉลาดทางอารมณ์
11.	กินอยู่อย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ	เพื่อฝึกให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตการกินอยู่อย่างพอเพียงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	กินอยู่อย่างพอเพียง
12.	แห่งความประทับใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อฝึกให้เด็กและเยาวชนฯ รู้สึกมั่นใจในตนเองและเห็นคุณค่าในตนเองมากยิ่งขึ้น 2. เพื่อให้เด็กและเยาวชนฯ เรียนรู้การสร้างความรู้สึกรับรู้ไว้วางใจให้กับผู้อื่น 3. เพื่อฝึกให้เด็กและเยาวชนฯ รู้จักมองโลกในแง่ดี 4. เพื่อให้เด็กและเยาวชนฯ รู้จักการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน 	ให้กำลังใจและเห็นคุณค่าในตนเอง : เด็กและเยาวชนฯ รู้สึกมั่นใจ และเห็นคุณค่าในตนเอง และมีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมต่อไป
13.	พิธีปิด และปัจฉิมนิเทศ	เพื่อปิดค่ายอบรม “ Hi-plus : เยาวชนคนดี มีจิตสาธารณะ ” ทำ Posttest แจกเกียรติบัตร และทำสัญญาใจ	ให้รางวัลแก่เด็กและเยาวชนที่ทำความดีมีจิตสาธารณะ และทำสัญญาใจในการทำ ความดี มีจิตสาธารณะ และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป

3.6 การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน
2. ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ T-test (dependent) เพื่อทดสอบสมมติฐานการทดลอง

PAYAP UNIVERSITY